

Delft door de zuidelijke helft

Auteurs: Cock Hazeu en Peter Kuiper

Over een oude kade en door nieuw groen

Tien keer Delft; urban walking op z'n best! Voor de helft van deze wandeling loop je door het groene Delft aan de zuidelijke en westelijke kant van de stad. Via de middeleeuwse Tanthofkade bereik je het Abtswoudse Bos - een recenter ontwikkeld recreatiegebied. Hier ervaar je het land art project 'Moeder Aarde'. Op weg naar de Tanthofkade volg je de Buitenwatersloot, en op de terugweg loop je door de TU-wijk. Al bij al maak je een lange, maar zeer gevarieerde wandeling binnen de grenzen van de gemeente Delft.

Routebeschrijving

1. *(Kijkpunt A)* Als je in het station op BG-niveau bent gekomen en uitgecheckt, draai je naar rechts en verlaat je het station; vóór je ligt het busstation. LA langs het station lopen en het nieuwe appartementengebouw 'Huis van Delft'; doorlopen tot het zogeheten Bolwerk. Bij het Bolwerk LA; bij de verkeerslichten de weg oversteken en RD Buitenwatersloot op (aan de rechterkant van het water; de rustige zijde). RD Westplantsoen oversteken en onder de provinciale weg door. Bij de fietsbrug LA brug over, RA en eerst weg LA, Marlotlaan. RA Kluizenaarsbocht, en eerste weg LA, Haya van Somerenstraat, RA (Aletta Jacobsstraat). Doorlopen (slinger naar links en daarna naar rechts). Je ziet nu aan je rechterhand een kleine gedenksteen van het voormalige Karthuizer Klooster dat hier ooit stond. *(Kijkpunt B)* De plaats van de fundering is aangegeven in het grasveld.
2. Loop door naar de rotonde en blijf RD lopen (Zaagmolen) tussen de twee rode appartementengebouwen. Aan het eind even naar rechts en dan links (over het trottoir langs de woningen), Molenweide. Doorlopen tot water en daar de voetgangersbrug over. Na brug RA en doorlopen tot aan doorgaande weg (Buitenwatersloot) en daar LA. Blijf op het voetpad links lopen en direct weer LA, Drogerij (onder de woningen doorlopen). *(Kijkpunt C)* Eerste doorgang in de flat rechts nemen, over brug en LA. Bij voetgangersbrug aan je linkerhand RA. Langs kinderspeelplaats doorlopen tot aan de Schoolstraat en daar LA. Voetpad langs fietspad volgen. Bij de doorgaande weg RA en bij de tweede oversteek LA, de weg oversteken en RA over trottoir.
3. Na lichte bocht naar links LA gravelweg nemen, Tanthofkade. *(Kijkpunt D)* (de Tanthofkade vormt de grens van Delft in het westen en je blijft hem tot aan de wijk Tanthof volgen.) Je kruist een weg (let op: ga hier naar links om het hek heen, steek de weg over en vervolg dan de kade; het is hier een graspad rechts van het water.) Bij een fietsbrug aan je linkerhand RD. Als je bij een asfaltweg komt; ga daar naar rechts en je ziet links het tunneltje waar je doorheen moet.
4. Na het tunneltje LA en direct RA (graspad op), links aanhouden (voor water langs lopen) naar het vervolg van de Tanthofkade; daar RA. Blijf de Tanthofkade volgen tot de flinke waterpartij aan je linkerhand met twee kleine flatgebouwen. Buig met het water mee naar links. Na de bocht naar rechts tweede pad LA (gravelpad). Bij de derde kruising (je bent eerder door een klaphek gegaan) RA (schuin links van je zie je een appartementencomplex dat gebouwd is op een bunker). Steek het fietspad over en aan het eind LA.

5. Bij de weg aangekomen RA en, na een klein stukje weg, gelijk LA (grastegels). Einde grastegels RD, even graspad, daarna RD over (slingerend) gravelpad. Aan het eind, bij een T-splitsing, RA en de brug over. Voor je (maar nog niet goed zichtbaar) ligt het landschapsobject 'Moeder Aarde'. (*Kijkpunt E*) Loop vanaf de brug RD naar boven; daar zie je een gravelpad (dat ligt op het been van Moeder Aarde). Loop door rechts om de buik van Moeder Aarde en op de kruising RD. Je staat nu op het hoofd van Moeder Aarde en hebt van hieruit een mooi uitzicht. Loop terug en eerste pad RA. Je loopt nu over de schouder en daarna de linkerarm tot aan de hand. Hier naar beneden, kruis het pad en daarna LA (pad met rechts de bosschages en links een greppel). Loop dit pad dat overgaat in een fietspad en vervolgens met een tunneltje onder het spoor door gaat uit tot het fietspad een bocht naar links maakt.
6. Hier RA brug over. Eerste pad LA. Afslag naar links negeren. Aan het eind RA, brug over en direct RA (gravelpad). Vlak voor een parkeerplaats naar links (fietspad op); bij weg RA naar water en dan LA (de Delftse Schie aan je rechterhand; Kijkpunt F). Blijf langs het water lopen (*Kijkpunt G*) tot je onder de brug doorgaat en direct daarna LA trap omhoog.
7. Boven LA, water over (Kruithuisweg). Halverwege het fiets/voetpad naar beneden voetpad links nemen (parallel aan fietspad). Aan het eind bij fietspad en busbaan LA. (*Kijkpunt's H en I*) Daar waar de weg naar links buigt, bij halte fietspad en busbaan oversteken en schuin naar rechts. Je loopt nu op een breed pad door het plantsoen tussen weg en gebouwen; dit pad loopt tot je recht op de Aula van de TU Delft (gebouw op poten) aanloopt. (*Kijkpunt J*) Onder de overkapte ingang doorlopen en dan links op grijze ronde gebouwtje aanlopen; hiervoor steek je de weg over. Rechts van de tram/busbaan trottoir blijven volgen, Mekelweg; je komt (aan je rechterhand) langs de begraafplaats Jaffa (deze begraafplaats is te bezoeken en beschikt over een vrij toegankelijk toilet; Kijkpunt K). Weg buigt naar links; je loopt nu langs het oude hoofdgebouw van de TU Delft, tegenwoordig faculteit Bouwkunde. (*Kijkpunt L*) Steek hier de weg over en vervolg de weg aan de andere zijde, Michiel de Ruyterweg.
8. Vlak voor de oprit van de brug links het fietspad nemen. Bij het water LA. (*Kijkpunt M*) Bij fietsbrug RA (brug over) en daarna door tunneltje en direct daarna het bruggetje over, LA. RA Giststraat in, aan het eind RA, Lange Geer, doorlopen tot de brug, LA, Breestraat. Aan het einde Oude Delft (over de brug) RA en direct weer LA, Barbarasteeg. Aan het eind RA en direct LA de weg en de bus/trambaan oversteken en de brug over. Je bent weer terug bij het station; het begin- en eindpunt van deze wandeling.

Praktische informatie

Begin- en eindpunt

NS-Station Delft

Parkeren

Parkeren kan o.a. in de Prinsenhofgarage, de nieuwe ondergrondse parkeergarage naast het station.

Horeca

Op het station bij de start is diverse horeca.

Bijzonderheden

Honden mogen mee. Bij een periode met veel regen zijn de eerste twee stukken van de Tanthofkade (tot aan de tunnel) soms modderig; parallel loopt een fietspad dat als alternatief kan dienen.

Achtergrondinformatie

A. Stationsgebied en 'nieuw Delft'

Van 1965 tot eind februari 2015 heeft het treinspoor van Rotterdam naar Den Haag verhoogd op pylonen door het centrum van Delft gelopen. Dit viaduct zorgde voor veel geluidsoverlast, en visueel voor een tweedeling in de stad: een lelijk gezicht. Delft was dan ook erg blij toen het Rijk eindelijk de middelen vond om een spoortunnel onder de grond te gaan maken, en het hele bovengebied te (her)ontwikkelen. Die werkzaamheden zijn nu zo'n tien jaar gaande. 'Klaar' is het nog niet, maar er is een 'nieuw Delft' aan het ontstaan, waarvan de invulling en verdere contouren nu goed te zien zijn (zie ook: www.nieuwdelft.nl). Het nieuwe station is in 2015 geopend en is ontworpen door het Delftse architectenbureau Mecanoo. Het heeft een bijzonder plafond in blauw en wit reliëf, gebaseerd op een historische plattegrond van Delft van rond 1876.

B. Het voormalige Kartuizer Klooster

In 1469 is ten westen van Delft het Kartuizer Klooster 'Sint Bartholomeus in Jerusalem' gesticht. Er hoorde ook een flinke lap grond bij. In 1572 sloot Delft zich aan bij de opstand tegen de Spaanse overheersing. Om veiligheidsredenen ('s Gravenhage had geen stadswallen en was onverdedigbaar) verhuisde Willem van Oranje met zijn hofhouding naar Delft. Om te voorkomen dat de Spaanse troepen zich in de directe omgeving van Delft zouden kunnen vestigen, gebod de prins dat een aantal kloosters moesten worden afgebroken. Zo werd ook het Kartuizer Klooster geconfisqueerd en afgebroken. In latere documenten wordt verwezen naar het voormalige klooster, een bijbehorende boerenwoning (Kartuizer woning) en land. Bij graafwerkzaamheden voor een nieuw ziekenhuis stuitte men in 1959 op muurresten en metselwerk van het voormalige klooster. Het bescheiden monumentje in de Aletta Jacobsstraat herinnert er aan. Verder is met straatstenen de oorspronkelijke fundering van het klooster zichtbaar gemaakt.

C. Voormalige Delftse groenteveiling en stoomoliemolen

Van 1902-1921 had Delft aan de Westvest, in het centrum van de stad, bij het station waar je deze wandeling bent begonnen, een eigen groenteveiling. Maar die locatie was al snel te klein en 'De Delftsche Groentenveiling' verhuisde naar Den Hoorn, waar hij tot 1973 heeft gezeten. Er was een doorvaart waar de veilingsschuiten met groenten (vooral tomaten, komkommers en sla) en fruit voor de veilingklok passeerden. Huidige straatnamen als Voorhaven, Dwarshaven en Achterhaven verwijzen daar nog naar. De veiling in Den Hoorn was ook aangesloten op de eertijdse spoorlijn van de Westlandsche Stoomtramweg Maatschappij voor de afvoer van de producten. In 1963 werd nog een geheel nieuw kantoor- en veilinggebouw aan de Hoornseweg in gebruik genomen, dat deels bewaard is gebleven. In 1973 verdween de veiling uit Den Hoorn ten gevolge van de algehele schaalvergroting in de tuinbouwsector. In 1995 werden de oude veilinggebouwen afgebroken ten behoeve van woningbouw. Het plan heette passend 'Oude Veiling'. Ook de voormalige stoomoliemolen Mercurius die aanpaalde aan het voormalige veilingterrein werd opgenomen in de huidige woonbestemming.

D. De Tanthofkade

De Tanthofkade vormde in de middeleeuwen het einde van de ontginning van het Hof van Delft (Tanthof = 't Eind van 't Hof). De Tanthofkade was onderdeel van de landscheiding tussen het Oostland en het Westland van Delfland. De kade scheidde ook de afzonderlijke polders. Toen vanaf het begin van de jaren zestig van de vorige eeuw het enorme nieuwbouwgebied Delft-Zuid werd ontwikkeld, heeft men de Tanthofkade ongedeed gelaten. Het vormt nu een prima wandelkade langs de rand van de intensieve bebouwing (Delft-Zuid heeft de grootste bevolkingsdichtheid van Nederland).

E. Het Abtswoudse Bos en 'Moeder Aarde'

Het Abtswoudse Bos is een afwisselend gebied met grote oppervlaktes bos, moeras en ruigtegebied, maar heeft ook aan het water gelegen speel- en ligweides. Er lopen veel wandel- en fietspaden doorheen. De landschappelijke ruggengraat van het gebied is de meanderende kreek. Centraal in het bos ligt het land art project 'Moeder Aarde' van kunstenares Edith Kieser. Moeder Aarde is een heuvelpartij van 200 meter lang en 170 meter breed, in de vorm van een vrouwenlichaam. Eigenlijk is het alleen vanuit de lucht (nog) goed te zien. Het hoogste punt (van ca vijf meter) ? het hoofd van Moeder Aarde - geeft een mooi uitzicht over het hele bos en het polderlandschap.

F. De Delftse Schie

Na verbreding en verdieping kreeg in 1893 het Rijn-Schiekanaal tussen Rotterdam en Leiden zijn huidige vorm. Maar al in de middeleeuwen werden de voorlopers ervan gegraven, om een beetje behoorlijke afwatering in de moerassige Maas-Rijndelta tot stand te brengen en handel tussen de steden mogelijk te maken. Delft kreeg in 1389 toestemming om vanaf Overschie een kanaal naar de Maas te graven; dat werd dus de Delftsche Schie. Met name na het ontstaan van de Verenigde Oost-Indische Compagnie (in 1602) werd die Delftse Schie van groot economisch belang voor de stad, want hij leidde naar Delfshaven, oftewel: de haven van Delft; oftewel: Delft werd op de wereldzeeën aangesloten! In Delfshaven werden goederen uit Azië (met name specerijen en Chinees porselein) ingevoerd en op kleinere schepen over de Schie naar Delft vervoerd. In die tijd - van 1602 tot 1803 - had Delft ook een eigen Kamer van de VOC. De VOC is al lang ter ziele en Delfshaven een stadsdeel van Rotterdam geworden; op de Schie zie je nu nog wat binnenvaartschepen en roeiende studenten.

G. Tankversperringen aan de Schiekade

Ter hoogte van de Schiekade-Bellweg ligt aan de Schie een serie van twaalf geschakelde 'drakentanden'. Aan de andere kant van het fietspad ligt nog zo'n serie. Het is een anti-tankversperring uit de Tweede Wereldoorlog, bedoeld om geallieerde voertuigen te kunnen weren. Hij maakte onderdeel uit van de Atlantikwall die de Duitsers vanaf 1942 opwierpen. Met het langzaam keren van het tij in de oorlog (nadat Hitler zich vertild had door in Rusland een 'tweede front' te beginnen) veranderde de offensieve militaire instelling van de Duitsers in een defensief systeem. Resten van de Atlantikwall zijn in heel Europa langs de Atlantische kust te zien, van de Pyreneeën tot Noord-Noorwegen. Meer binnenlands werd nog een tweede verdedigingslinie aangelegd, het 'Neue Landfront'. Daarvan zijn de drakentanden die je hier ziet nog als restanten in het landschap zichtbaar. De Historische Vereniging Delfia Batavorum heeft zich ingezet voor het behoud van de drakentanden, en in 2013 is vastgesteld dat ze behoudenswaardig zijn.

H. De Mekelweg en de Technische Universiteit

De Mekelweg is de centrale weg door de 'TU-wijk': de wijk waarin vrijwel alle gebouwen van de Technische Universiteit bij elkaar staan. Het hoger (beroep)onderwijs in Delft is in 1842 begonnen met de Koninklijke Academie, ter opleiding van burgerlijke ingenieurs. Later (1864) ontwikkelde zich hieruit de Polytechnische School, waaruit in 1905 de Technische Hogeschool ontstond, die op zijn beurt in 1986 werd omgezet tot Technische Universiteit Delft. De hoofdfunctie van de TU is onverminderd het opleiden van ingenieurs in tal van vakgebieden. Het aantal studenten ligt op rond de 20.000 - en in toenemende mate komen ze uit alle delen van de wereld. Kijk er dus niet van op als je Chinees of Spaans hoort spreken! De Technische Universiteit is ook een vliegwiel voor allerlei andere kennisinstituten die zich hier gevestigd hebben, zoals TNO, het Nederlands Normalisatie Instituut, de Meetkundige Dienst van Rijkswaterstaat, het voormalige IJkwezen (NMI) en Deltares. Daarnaast zijn er nog vele kleinere high-tech-bedrijven in (het ommeland van) Delft gevestigd.

I. The Green Village

Aan je rechterhand en de voormalige Faculteit Bouwkunde zie je een verzameling gebouwen en gebouwtjes waar geëxperimenteerd wordt met duurzaam bouwen en energietransitie. The Green Village is een proeftuin voor innovaties, op het Berlageveld van de campus van de TU Delft. Het is een real life openluchtlaboratorium voor experimenten met nieuwe technologieën voor de woon- en leefomgeving. The Green Village staat vlak naast de plek waar van 1970 tot 13 mei 2008 de Bouwkundefaculteit van de TU was gevestigd. Op die 13e mei brandde het gebouw hevig en volledig af, vermoedelijk als gevolg van een defect koffiezetapparaat. Minister van Onderwijs Plasterk sprak van: 'De grootste ramp uit de universitaire geschiedenis van Nederland'. Op de bewuste dinsdag na Pinksteren was er gelukkig weinig volk aanwezig in het gebouw en waren er ook geen persoonlijke slachtoffers te betreuren. De TU zat natuurlijk wel omhoog met het afbranden van z'n grootste faculteit, maar al snel werd er een uitstekende oplossing gevonden (waar je iets verderop langs wandelt).

J. De Aula van de Technische Universiteit

De Aula van de TU Delft werd in 1966 in gebruik genomen. Het is een ontwerp van architectenbureau Van der Broek en Bakema, twee alumni van de universiteit. Dit bureau heeft ook tal van andere gebouwen van de universiteit ontworpen. Het ontwierp de aula in de stijl van het Brutalisme: een bouwstijl geïnspireerd door Le Corbusier, die z'n hoogtij had van de jaren vijftig tot zeventig van de vorige eeuw, en waarvoor kenmerkend is dat het ruwe beton in het zicht mocht blijven. Onder het gebouw bevindt zich een kantine. Het gebouw herbergt verder collegezalen, een auditorium en kantoorruimten. Promoties aan de TU vinden plaats in senaatszaal van de aula.

K. Begraafplaats Jaffa

De begraafplaats Jaffa werd in 1868 in gebruik genomen, toen de algemene begraafplaats Haagpoort bij het Kalverbos vol was. De begraafplaats ligt aan de Jaffalaan, vlakbij de aula en de bibliotheek van de Technische Universiteit. Op de begraafplaats is ook een oorlogsmonument te vinden voor de 67 soldaten die omkwamen in mei 1940. Ook liggen hier de Delftse abstracte kunstenaar Jan Schoonhoven (1914-1994) en de industrieel Jacques van Marken (1845-1906) begraven. De directeurswoning en het zuidelijke 'oude' gedeelte van de begraafplaats zijn om hun cultuurhistorische waarde een Rijksmonument. Bij de uitbreiding rond 1930 zijn de aula en de hekwerken erbij gekomen. In het midden van jaren negentig zijn de ontvangstruimte en de koffiekamer bij de aula aangebouwd.

L. Faculteit Bouwkunde

Op de hoek van het Zuidplantsoen en de Julianalaan loop je langs het voormalige hoofdgebouw van de Technische Universiteit. Toen in 2008 de Bouwkundefaculteit afbrandde, had dit hoofdgebouw geen duidelijke bestemming (meer). Na ampel beraad werd besloten het hoofdgebouw te renoveren en geschikt te maken voor Bouwkunde. Zo is geschied, en Bouwkunde zit tegenwoordig in een werkelijk prachtig, ruim en fraai gerestaureerd en zelf vormgegeven gebouw ('Gebouw 8'). Eind goed, al goed!

M. De katholieke begraafplaats Kanaalweg

De rooms-katholieke begraafplaats aan de Kanaalweg is van 1929 tot 1969 in gebruik geweest. Sinds 1969 worden er geen nieuwe graven meer uitgegeven. Er vinden alleen nog bijzettingen plaats in bestaande particuliere (familie)graven.

Deze stadswandeling maakt deel uit van de serie 'Tien keer Delft; urban walking op z'n best!' van wandelauteurs Cock Hazeu en Peter Kuiper. In 2019 verscheen bij uitgeverij Gegarandeerd Onregelmatig al 'Wandelen in Delfland', met wandelingen in het ommeland van Delft. Ze hebben nog twee wandelgidsen uitgegeven bij Uitgeverij Gegarandeerd Onregelmatig: 'Wandelen in Rijnland' en 'Wandelen in Schieland en de Krimpenerwaard'.

4 **Neem een abonnement!**
Meer dan 1500 wandelkaarten

voor slechts
€ 13,50